

Шановний читачу!

Ця книга – продовження пригод героїв із фантас-тично-пригодницького роману «Крізь час». Але разом з тим це самостійна книга із серії «Світ межі світами». З самого початку, коли писала першу книгу, я вже точно знала – буде продовження. Ця історія занадто жива для мене, аби завершити її так швидко. Я бачила в своїй уяві образи моїх головних героїв, чула їх голоси, відчувала їх емоції – настільки сильно, ніби вони всі й справді живі!

Я обожнюю поєднувати історичні факти з вигаданими, будувати легенди та фантастичні сюжети на реальних локаціях, вплітати в сюжет незримими нитками соціально важливі теми. Це – моє, в усій повноті цього слова – моя справа, моє захоплення, мій спосіб розмовляти зі світом.

Завдяки вам – читачам – я знаходжу відгуки в серцях, в душах. Я точно знаю, що все, що я роблю, все, про що я пишу – буде почуто. Мені надзвичайно приємно отримувати відгуки з усіх куточків України – і навіть за її кордонами. Моя праця не марна – адже стільки людей вже відчули той сенс, який я вкладаю в кожен рядок! Я пишу від душі, і щиро ділюся тим глибоким світом, що засів всередині мене.

Дякую кожному з вас – за вміння відчувати атмосферу книги, за інтерес до сучасного українського фентезі, за любов до читання – завдяки вам українські книги живуть і процвітають!

Глава 1

Северин

Мені завжди подобалося їхати. Не важливо, куди саме – головне, це сам шлях. Рух вперед, не зважаючи ні на що. В цьому є особливий сенс – коли все, що залишилося позаду, тьмяніє, втрачає свою значущість, а нові горизонти манять новизною. Пейзажі за вікном майорять калейдоскопом, а нутро сповнюється передчуттям чогось нового, незвіданого.

Цього разу я обрав поїзд. Притулившись лобом до вікна, спостерігав, як на пероні метушиться натовп. Посадка завершувалася, і за декілька хвилин я вирушу в нову подорож. За давньою звичкою, викупив одразу три місця в купе, залишивши одне вільне – для випадкових попутчиків. Дорога буде довгою – майже дві доби, враховуючи час зупинок, тож я сподівався, що люди будуть змінюватися, а не їхати, як я – від початку і до кінця. Мої роздуми перервав звук прочинених дверей. Повернувшись, посміхнувся – моїм першим подорожнім виявився молодий хлопчина в солідному костюмі. Він привітався, і опустився на місце напроти мене. Я не спішив починати діалог, а він не спішив переривати мою мовчанку.

За стільки років моїх подорожей, я зустрічав різних людей. Це були найрізноманітніші персонажі: сумні, веселі, балакучі чи відлюдькуваті, старі та молоді, розумні – і дурні, мов вчорашні. Проте моя цікавість до нових

людей не вщухала, а навпаки, з роками ставала все більш вираженою. Я любив слухати. Щоразу, коли люди починали розповідати – я отримував невимовне задоволення від їхніх розповідей, навіть від самих дивакуватих. Особливо від дивакуватих. Це була неймовірна можливість торкнутися до чужого світу, пізнати те, що вже було відомо – з іншого боку, подивитися на все іншими очима. Це було моїм захопленням – слухати незнайомців, яких я бачив вперше і востаннє в цьому житті.

Хлопчина тим часом вмовився за невеликим столиком. Багажу в нього не було, лише невелика сучасна сумка, в якій зазвичай возять документи. Він задивився у вікно, крадькома кидаючи на мене зацікавлені погляди. Що ж, воно й не дивно: я був сивим, абсолютно сивим, хоча на обличчі не було жодної зморшки. Зазвичай це викликало цікавість.

Тим часом поїзд рушив, і, повільно набираючи швидкість, виїхав з міста. Ранкове сонце ледь діставало випадковим промінням до нашого вікна, а міський пейзаж замінили дерева і поля. Я не витримав першим, і все ж таки почав розмову:

- Далеко прямуєте, юначе?
- Не дуже, до сусіднього міста. А ви?
- А я до кінцевої.

До сусіднього міста було приблизно три години в дорозі, а цього цілком вистачить, аби я дізнався щось цікаве. Окрім того, на тій зупинці знайде хтось інший.

- Старий! – я простягнув руку, представившись.
- Це ваше ім'я? – з подивом запитав хлопчина, потискаючи руку.

– Вже так. Але колись мене називали Северином.
А ви?

– Антон.

– По справах, напевно?

– Повертаюся додому. – Він непевно повів плечима,
і знову відвернувся до вікна.

– Це прекрасне відчуття – повернення додому...
Я вже й забув, як це.

Він знову повернувся до мене, з подивом погля-
нувши в очі.

– Як це? У вас немає дому?

– Звісно, що є. Просто я дуже давно там не був...

– Мабуть, на це є свої причини?

– А в тебе є причини повертатися?

Моє питання так здивувало його, що він навіть не по-
мітив, як я перейшов з ввічливого «ви» на звичайне «ти».

– Ну... Це ж дім. Куди ще повертатися? Там завжди
чекають.

– Повертатися можна куди завгодно. В ті місця, де
ти був щасливим, наприклад.

– А ви куди повертаєтесь?

– А я прокладаю новий шлях. Але ж мова про тебе?

– Хіба для того, щоб повернутися, потрібні причини?

– Правильно мислиш. Достатньо лише твого бажан-
ня. Насправді для всього, що ти робиш, достатньо лише
твого бажання. Кожен може робити те, що хоче – якщо
це, звісно, нікому не шкодить.

– А якщо шкодить? Що робити тоді, коли втілення
власних бажань може нашкодити комусь достатньо
сильно?

– Це вже залежить від тебе. І від того, що саме ти бажаєш.

Я помітив, що він не просто слухав – він зацікавився розмовою. А мені тільки того й треба було.

– Розповідай, що ж за бажання в тебе такі небезпечні?
І він почав свою розповідь.

Антону було трішки за двадцять, і він працював у тому місті, з якого ми вирушили. А на вихідні їздив додому, де на нього чекали батьки. Але з ними він останнім часом не ладив – хоча й робив усе так, як йому казали.

Все пішло шкереберть тоді, коли хлопчина випадково наткнувся на Лану. Одного разу він повертався з роботи, і не встиг на свій автобус – довелося спускатися в метро. Антон терпіти не міг підземку – йому було некомфортно від усвідомлення того, що над ним тонни землі, котрі будь-якої миті можуть впасти йому на голову. Хоча і розумів, що це майже неможливо, але страх нікуди не зникав навіть від раціональних думок.

Того вечора він, як і планував, доїхав до своєї станції, і похапцем вискочив із вагону, як тільки двері розійшлися на платформі. Прямуючи до виходу, хлопець помітив, що на лавочці спить дівчина. Вона спиралася спиною на стіну, а голова була закинута трохи на бік. Антон поглянув на годинник – до того, як зачиниться метрополітен, залишалось пів години. Підкорюючись незрозумілому пориву, він вирішив розбудити дівчину, але зупинився одразу перед нею, не наважуючись простягнути руку. Вона була дуже тендітна – прямо таки крихітна, з тонкими плечима, які випирали зі спортивної майки. Руки були вкриті татуюваннями, але що саме було зображено на шкірі, важко було зрозуміти. Безліч ліній спліталися в дивні

візерунки, оплітаючи частини картинок. Чорні джинси і сині конверси завершали образ спортивної юнки, яких у сучасному світі було повно. Та найбільше уваги привертало волосся – світлі, пшеничного кольору крупні завитки розсипалися по плечах та руках.

Він все ж таки наважився, і потрусив її за плече:

– Агов, прокидайся! Скоро платформу закриють, і тобі доведеться ночувати тут!

Дівчина сонно поглянула на нього, і несподівано засміялася. Вона здалася зовсім юною, хоча, як потім виявилось, була його одноліткою.

Того вечора він вивів її на поверхню, і – як це не дивувало хлопця – вона провела його до будинку. З того часу вони почали спілкуватися. Здавалося, він знайшов ту саму людину, з якою можна було розмовляти про все на світі. Вона виявилася розумною, навіть мудрою, і з неймовірною впевненістю підтримувала будь-які теми.

Але в Лапи, як вона представилася, був величезний мінус, особливо з точки зору прагматичного хлопця: в неї була шалена жага до пригод, але при цьому вона боялася усього нового. Жила Лапа сама, працювала, не виходячи з дому, і мало розповідала про себе; Хоча в інших темах – будь-яких розмовах – їй не було рівних. Вона робила татування, заливаючи неймовірними малюнками більшу частину свого тіла. Хотіла побувати в інших містах, і в інших країнах; хотіла потрапити на підводний човен; хотіла завести тхора, і назвати його «Хтось»; хотіла зібрати колекцію калейдоскопів, і щоб кожен новий був з іншої країни...

В неї були чудернацькі бажання, і Антону було дивно, що вона, маючи стільки бажань та планів, маючи можливість – і володіючи таким космічним внутрішнім сві-

том, залишалася нерухомою. За дверима її квартири був такий цікавий для неї світ – але Лапа не наважувалася відчинити ті кляті двері.

Для нього стало принциповим витягти її з того панциру, в який вона ховалася, адже він сам так довго жив по вказівках батьків, і не наважувався почати жити по-своєму. Здавалося, якщо він зможе змінити її життя, якщо змусить робити те, чого Лапа так прагнула, то зможе і сам здобути свободу бути собою. І почав хлопець із того, що подарував їй тхора. Для неї це було несподіванкою, але її очі сяяли так, що Антон зрозумів – заради того, аби вона і далі так сяяла, він виконуватиме кожен пункт того чортового списку бажань, які для нього особисто були дивними.

І коли він подарував їй поїздку до Нідерландів, здивувався, що вона засмутилася – поїздка була лише для неї, але дівчина так і не переступила страх до нового. Він вирішив діяти кардинально – що було зовсім на нього не схоже: довелося взяти гроші в борг, але Антон придбав і собі квиток, та заявився до Лапи додому з валізою і ультиматумом: або вона їде з ним, або так і буде все життя сидіти у своїй нірці, мріючи про реальний світ і пригоди. Врешті, йому вдалося вмовити дівчину, і їхня подорож почалася з насупленого обличчя Лапи, яка залишила Хтося на сусіда. Два тижні вони разом пізнавали новий світ – наповнений подорожами, запахом Північного моря, рибними супами і найрізноманітнішими рагу; ялівцевою горілкою, яку пили стоячи – як і всі нідерландці; наповнений фантастичними картинами відомих (і не дуже) художників; туманами, які супроводжували їх майже всю подорож; традиційною музикою, широкими вулицями Роттердаму і помпезністю Гааги.

З кожним днем Лапа ніби оживала – щиро сміялася, раділа кожній новій пригоді, мило дивувалася, захоплено фотографувала краєвиди. І вони таки знайшли калейдоскоп у місті Гарлем. Після повернення додому Лапу важко було впізнати – спортивно-готичний стиль замінили сукні і досить жіночні комбінезони; вона почала частіше виходити з дому, частіше сміятися. Вона нарешті почала повноцінно жити. І згодом Антон помітив, що вона все менше і менше часу проводить з ним – часто пропускала його дзвінки, рідко погоджувалася на зустрічі. Тож він не ймовірно сумував за нею, за спілкуванням, за такою дивовижною і живою людиною поряд. Згодом Лапа зізналася, що закохалася, і кавалер ревнує її до Антона. Тому хлопець припинив шукати можливості з нею зустрітися. І тепер не розумів, що має робити далі. Він по інерції продовжував працювати, віддав борг за поїздку, намагався жити, як раніше, але шалено сумував за нею. І тепер хотів лише одного – організувати нову подорож, і забрати Лапу з собою, чого б йому це не вартувало...

– Тепер розумієш? Якщо я заберу Лапу, вона може страждати, адже вважає, що любить цього свого парубка. І він буде страждати. Але, по-чесному, мені начхати на нього.

– А ти сам? Чому так жадаєш повернути її?

– В мене не було справжніх друзів до неї. В моєму житті було не більше сенсу, ніж у мріях про нездійснене. Вона вдихнула в мене нове життя, моє світосприйняття змінилося повністю завдяки їй. Врешті, лише поруч з нею я почуваюся живим по-справжньому. Щасливим, наповненим, ніби з усього навколо зняли сіру захисну плівку.

– А мені здається, ти просто її полюбив.

- Можливо. Але одне знаю точно – без неї я не хочу далі. Лише з Лапою мій світ стає надзвичайно яскравим. Хоча голос совісті переконує мене, що вона заслуговує бути щасливою, хай навіть без мене. Так буде правильно.

- Це хто тобі сказав таку нісенітницю? Якщо ти дійсно хочеш, аби вона була поряд – треба не думати, а діяти. Якщо ти спокійно відпускаєш її, то тут не про любов. Тут про те, що вона недостатньо важлива для тебе. Навряд ти почуєш щось подібне від інших, але я скажу тобі, як треба діяти: якщо тобі щось потрібно – дівчина, чи робота, чи ще щось – бери це. Не чекай, що все саме прийде до рук. Не чекай вдалого моменту, бо поки ти чекаєш, час спливає, і ти втрачаєш такі дорогоцінні можливості! Не турбуйся про те, що можеш нашкодити комусь чи «перебігти дорогу» – якщо щось тобі дійсно необхідно, йди до своєї цілі незважаючи ні на що. Життя одне, і відступати – означає програвати. Те, що для мене по-справжньому важливо, я не відпущу ніколи. Я буду боротися до останнього. І врешті, навіть якщо в мене нічого не вийде, я знатиму, що зробив все, що тільки можливо, і не шкодуватиму ні про що.

- Це не так просто, як ти кажеш.

- Навпаки, все набагато простіше, ніж я кажу.

Коли ти відступаєш від обраної цілі, це означає тільки одне: що насправді тобі це не потрібно. Відступитися – це і є справжня слабкість. Одного разу я відступився від того, чого жадав понад усе, і шкодую про це кожного чортового дня. І як би я потім не намагався виправити ситуацію, повернути втрачене, нічого не вийшло – я втратив свій шанс. А ти не втрачай свій. Живи так, ніби завтра може ніколи не настати, а вчора ніколи не було. Живи сьогодні.

Антон замислено вдивлявся у вікно, аж раптом оголосили, що ми наближаємося до його зупинки. Хлопець почав неквапом підійматися, ввічливо попрощався, подякував за бесіду, і зник за дверима. А я все дивився йому у слід із легкою ноткою заздрості – у нього ще все життя попереду. Він ще встигне все виправити, про що б не йшла мова. Чим більше в тебе часу, тим більше можливостей. Але цей час невпинно витікає, розчиняється, просипається, як пісок поміж пальців. Час – це розкіш. І в мене його зовсім не лишилося.

Мене почали називати старим у моїх постійних поїздках. Я досить рано посивів, і моє розпатлане волосся куйовдилось срібними пасмами, спадаючи на плечі. Колись і в мене був час, купа часу. Але я нещадно його марнував...

Колись я був молодим, безтурботним, і часто здавалося, що мені все підвладно. Я без роздумів обирав легкі шляхи, жив так, як вважав за потрібне, не обтяжуючи себе зайвими клопотами. Аж поки не зустрів її. Ту, котра змінила моє життя, і котру змінив я. Ніколи не уявляв, що можна зламати людину. Не в фізичному сенсі, а в моральному. Колись життєрадісна і стійка, вона згасала, а я, замість того, аби їй допомогти, ламав її і далі, сам того не помічаючи. А коли зрозумів – було вже запізно...

Завдяки їй я навчився цінувати свій час, свої можливості. Завдяки їй я став мудрішим, рішучішим, навіть спокійнішим. Але все втратило сенс тоді, коли я втратив її.

Мої роздуми перервав новий подорожній – цього разу жіночка років сорока. Вона зайшла до купе, впевнено штовхаючи попереду валізу на коліщатках.

– Вітаю. – сухо промовив, оглядаючи її.

- День добрий! – Вона життєрадісно посміхнулася, від чого її тонкі губи склалися в дугу.

Її яскрава сукня розбавила монотонні кольори купе, і я посміхнувся їй у відповідь. Поступово ми почали діалог про погоду (на диво сонячну), ціни на потяг (тут вона обурювалася не на жарт), і я зрозумів, що втрапив у халепу – адже їхати нам разом аж до завтрашнього ранку, а моя подорожня виявилася дуже говіркою. Не було потреби виводити її на діалог – Ліза, як вона представилася, говорила суцільним монологом, але на цілком нудні теми. Під вечір я вже відверто втомився, і дуже зрадив, коли вона почала мститися спати. Дочекався, поки вона вляжеться, і вимкнувши світло, також витягнувся на ковдрі. Та тільки-но влігся, як вона почала говорити. Спочатку я навіть розгубився – бо хоч і любив слухати людей, але ж не так багато! Та потім з цікавістю прислухався.

- От ви, Старий, не хочете називати своє ім'я, і насправді правильно робите.

У давнину люди вважали, що ім'я несе в собі енергетичну сутність людини, і якщо вам не пощастить натрапити на лихих людей, то через ваше ім'я вам можуть завдати шкоди – енергетично, звісно. Насправді я також сказала вам не справжнє ім'я – хоча всі називають мене Лізою, в паспорті записане інше. Коли я була немовлям, захворіла на серйозну хворобу, і батьки, хоч як намагалися, не могли мені допомогти. Тоді хтось порадив їм охрестити мене, але назвати іншим іменем – ну, знаєте, при хрещенні дитині дають друге ім'я. Тільки зазвичай саме воно тримається в таємниці, а в мене вийшло навпаки. Як тільки мене охрестили, і назвали другим іменем – Лізою – я рап-

тово пішла на поправку. І – хочете вірте, хочете ні – з того часу хворіла лише застудами, і то рідко.

А взагалі дивний містицизм прослідковується в усіх сферах нашого життя. І, якщо розібратися, то і випадковості не такі вже й випадкові – все, що трапляється, відбувається з нами не просто так. Це не доля, не збіг обставин – це дивовижне втручання чогось неосяжного у наше життя.

– Отут я з вами, Лізо, не погоджуся. Адже вибір ми завжди приймаємо самостійно.

Навіть в тих випадках, коли інші люди намагаються впливати на когось, навіть тоді ми обираємо – здатися під цим тиском, чи все ж таки обрати свій шлях. Тільки слабкі люди завжди піддаються впливу ззовні, а сильні відстоюють своє право бути собою.

– Ви не зрозуміли мене, Старий. Так, вибір завжди за вами. Але обставини...

Обставини завжди змінюються, і так чи інакше, впливають на наш вибір. Тільки обставини у всіх різні. Когось по життю супроводжує неймовірний фарт, і таким людям везе в усьому; когось, навпаки, переслідують негаразди. Чому в різних людей це працює по – різному, не задумувалися? Це дуже схоже на рухливу головоломку, яка ніби пристосовує наступний хід до твого попереднього вибору.

Взагалі, я вважаю, що ми ще в попередніх життях встигли непогано так розвернутися, тому в нашому сьогоденні отримуємо ті обставини, які обумовлюються нашим життям раніше. Тож, я впевнена – все, що відбувається – лише результат наших попередніх дій.

Хто б міг подумати, що така звичайна людина зможе розказати щось дійсно цікаве. Принаймні, я точно не очікував від цієї жінки таких глибоких думок, хоч і в доволі примітивній формі. Їй вдалося мене зацікавити.

Загалом люди з давніх давен звикли містифікувати події та ситуації, особливо, коли не могли їх пояснити. Так було набагато простіше – списати на містицизм випадкові збіги, нещастя, або навпаки – фантастичну везучість.

Я почав провалюватися у дрімоту. Моя сусідка також мовчала, певно, заснула. Попереду в мене ще доба подорожі, і я сподіваюся, що завтра будуть цікавіші подорожні.

Старий заснув, і над його головою здійнявся згусток диму. Якщо б хтось почав розглядати його, то помітив би ледь проявлені риси обличчя в цьому згустку. Але Старий, як і Ліза, спали на своїх полицях. Згусток покружляв над чоловіком, і затремтів. А потім розвіявся, перед тим ледь торкнувшись до чола Северина.

Ранок почався шумно – моя нова знайома досить активно пакувала щось у свою торбу, і я прокинувся під звук зіжмаканого поліетилену та її бурмотіння. Ліза одразу помітила, що я прокинувся, і радісно посміхнулася:

– Раночку! А я вже думала, доведеться вас будити, щоб попрощатися.

Що ти, дорогенька, подумав я, ти вже мене розбудила.

На диво, на прощання вона обійняла мене, і я, по правді, зняковів від цього жесту. Людиною я був не тактильною, та й взагалі до мене дуже давно ніхто не торкався.

– Удачі вам, Старий! Бажаю знайти те, що шукаєте! – вигукнула на прощання подорожня і випурхнула за двері.

Чомусь її дотики пробудили в мені старі спогади – ніжні руки з манікюром персикового кольору, що ковза-

ли по моїх плечах; щирий сміх, шепіт на вухо: «Ти мене не наздоженеш»...

На щастя, від моїх роздумів мене відволік сигнал поїзда про зупинку. Отже, скоро з'явиться новий подорожній. Яким же було моє здивування, коли замість звичних попутників до мене в купе увійшов сивий чоловік, з довгим, хвилястим волоссям і бородою, як у чаклуна із казки. Він явно був старшим за мене, його густі брови надавали зеленим очам похмурого вигляду, а сам він викликав неоднозначні відчуття: здавалося, що з його приходом повітря стало густішим, а сонячне світло, що проникало крізь вікно вагону, трохи потьмяніло.

Я одразу зрозумів, що його не просто буде вивести на відверті розмови. Такі люди відчуються по – особливому. Чоловік, не вітаючись, усівся на своє місце, і повернувся до вікна.

Мені завжди легко давалися розмови. Чомусь це мало для мене сенс – вивідати найпотаємніші бажання, дізнатися приховані таємниці, отримати сповіді від абсолютно незнайомих мені людей. Але ні присутність цих випадкових людей у моєму житті, ні їх відсутність не впливали на моє самопочуття. Саме тоді, коли я втратив сенс життя, з'явилася ця дивовижна здібність – за допомогою розмов дізнаватися про саме сокровенне. Здається, саме завдяки таким палким розповідям я знову, хоч і не надовго, почував себе живим. Сяйво, що випромінювала моя душа, давно згасло, але в ті моменти ніби спалахували невеличкі іскри. Тому я знову і знову шукав тих, хто здатен своїми емоціями, своїм життям знову запалити мене.

– Далеко їдете? – Не витримав я більше. Мені необхідно було розговорити його.

– Я не налаштований на балачки. Тобі, хлопче, доведеться стулити пельку і зробити вигляд, що ти тут сам.

Такого я точно не очікував. Це було щось новеньке. Старий чоловік презирливо поглянув на мене, хмикнув, і знову повернувся до вікна. Але я був би не я, якби так просто здався.

– Не вийде, добродію. Бачте, я навмисне їду в цьому купе – саме для того, аби розмовляти з подорожніми. Тож доведеться шукати компроміс.

Він знову повернувся до мене, але цього разу в погляді проблиснуло похмуре здивування.

– І чого ти хочеш?

– Історію. Будь-яку.

– Ти занадто відволікаєшся.

– Від чого?

– Від власного життя. І втрачаєш свій найцінніший ресурс – час. Але хай так, ти таки отримаєш історію. Проте ніяких балачок в дорозі. Компроміс?

– Компроміс. – Я вдоволено посміхнувся, подумки потираючи долоні від нетерпіння – такий цікавий персонаж може розповісти щось дійсно несподіване.

– Тоді слухай.

Я знаю, хто ти. Хоча я бачу тебе вперше в житті, я точно знаю, що ти за людина. Колись безтурботний і самовпевнений, наразі ти – втрачений для самого себе. Все те, що робило тебе справжньою людиною, ти безбожно втратив, і те, що залишилося від твоєї занедбанної душі, ти носиш в тілі, відчуваючи тягарі. Правда ж? По очах бачу, що правда.

Колись ти мав усе. Але тепер те, що ти маєш, вміщається у дорожньому наплічнику. Нікчемне життя. Ти

втрачаєш свій останній ресурс. Замість того, щоб виправити свої помилки, хапаєш жалюгідні крихти чужого життя. А знаєш, чим це все закінчиться?

Уяви: тебе завтра не стане. І насправді, неважливо, чи прийде хтось провести тебе в останню путь; чи буде той, кому б ти довірив розвіяти попіл – все, що від тебе залишиться – над твоїм пам'ятним місцем; неважливо, чи залишиш ти по собі слід у цьому світі; важливо лише одне – ким ти підеш з цього життя. Чи зробив ти все, про що мріяв? Все, що хотів? Я знаю, ти сам впевнений, що життя одне, і треба жити на повну; але це подвійні стандарти – бо, маючи таку впевненість, ти живеш по інерції. Як тобі така історія?

Ти все ще хочеш мене слухати? Що ж, це не дивно. Зазвичай, ти слухаєш людей, які на пів шляху до самих себе. Звісно, це цікаво – спостерігати за ними, як за піддослідними тваринками, дискутувати, давати поради, вдаючи з себе важливого і мудрого чоловіка. Але хто ти по суті? Той, хто знаходиться наприкінці свого шляху. Той, хто прогаяв всі свої можливості. І тепер, коли ти доїдеш до кінечної – ти нарешті зрозумієш це. Вперше за останні роки ти задумаєшся над тим, щоб витратити свій час із користю – і хоча б спробувати виправити те, що ти зламав.

Подорожній замовк і самовдоволено посміхнувся, знову повертаючись до вікна. А я – дійсно, вперше за останні роки, задумався – хто ж він такий? Як йому так легко вдалося залізти в мою голову? Звідки він хоч щось міг про мене знати? Але найсумнішим було те, що він мав рацію – абсолютно у всьому. Мені вперше за багато років не хотілося говорити. Тепер я боявся, що він